Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0123

Förbättrad konnektivitet, bevarande av kulturarvet och främjande av lokal spetskompetens inom europeisk turism – förvaltning av turistmål och tillväxt inom regional turism

Europaparlamentets resolution av den 28 april 2026 om förbättrad konnektivitet, bevarande av kulturarvet och främjande av lokal spetskompetens inom europeisk turism: förvaltning av turistmål och tillväxt inom regional turism (2025/2120(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 174, 195 och 349,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1028 av den 11 april 2024 om uppgiftsinsamling och uppgiftsdelning avseende korttidsuthyrning av boende och om ändring av förordning (EU) 2018/1724[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/2831 av den 23 oktober 2024 om förbättrade arbetsvillkor för plattformsarbete[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön[3],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets beslut (EU)

---

1 EUT L, 2024/1028, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj.
2 EUT L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj.
3 EUT L 155, 12.6.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj.

2023/936 av den 10 maj 2023 om ett Europaår för kompetens[4],

– med beaktande av kommissionens rekommendation (EU) 2025/1021 av den 22 maj 2025 om transportfattigdom: säkerställa ekonomiskt överkomlig, tillgänglig och rättvis mobilitet[5],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 5 mars 2025 *Kompetensunionen* (COM(2025)0090),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 26 februari 2025 *Given för en ren industri*: *en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet* (COM(2025)0085),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 29 januari 2025 *En konkurrenskraftskompass för EU* (COM(2025)0030),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 juli 2023 *Nästa steg mot ett gemensamt europeiskt dataområde för turism: främja datadelning och innovation i hela turismekosystemet* (C(2023)4787),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 17 maj 2021 om en ny strategi för en hållbar blå ekonomi i EU – Omställning av EU:s blå ekonomi för en hållbar framtid (COM(2021)0240),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 4 mars 2021 *Handlingsplan för den europeiska pelaren för sociala rättigheter* (COM(2021)0102),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 1 juli 2020 *Den europeiska kompetensagendan för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft* (COM(2020)0274),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 27 maj 2020 *EU vid ett vägskäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation* (COM(2020)0456) och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Identifying Europe’s recovery needs* (SWD(2020)0098),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 maj 2020 *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 – Ge naturen större plats i våra liv* (COM(2020)0380),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 13 maj 2020 *Turism och transport under 2020 och framåt* (COM(2020)0550) och

---

4 EUT L 125, 11.5.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/936/oj.

5 EUT L, 2025/1021, 26.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1021/oj.

av antagandet av turism- och transportpaketet,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 11 december 2019 *Den europeiska gröna given* (COM(2019)0640),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 22 maj 2018 *En ny europeisk agenda för kultur* (COM(2018)0267),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 24 oktober 2017 *Ett starkare och förnyat strategiskt partnerskap med EU:s yttersta randområden* (COM(2017)0623),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 2 juni 2016 *Europeisk agenda för delningsekonomin* (COM(2016)0356) och parlamentets resolution av den 15 juni 2017 om detta[6],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 februari 2014 *En europeisk strategi för ökad tillväxt och sysselsättning inom kust- och havsturism* (COM(2014)0086) och arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 30 mars 2017 om vattenturism (SWD(2017)0126),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 juni 2010 *Europa – världens främsta resmål – en ny politisk ram för europeisk turism* (COM(2010)0352), och parlamentets resolution av den 27 september 2011 om detta[7],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 juni 2021 *En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040* (COM(2021)0345),

– med beaktande av kommissionens rapport av den 4 februari 2022 *Transition pathway for tourism* och de därmed sammanhängande lägesrapporterna för 2023 och 2024,

– med beaktande av kommissionens rapport av den 21 september 2022 *Unbalanced tourism growth at destination level – Root causes, impacts, existing solutions and good practices: final report*,

– med beaktande av kommissionens rapport av den 11 juni 2020 *The EU Blue Economy Report 2020*,

– med beaktande av sin resolution av den 7 juni 2022 om EU:s öar och sammanhållningspolitiken: den aktuella situationen och framtida utmaningar[8],

– med beaktande av sin resolution av den 14 december 2022 om

---

6 EUT C 331, 18.9.2018, s. 125.
7 EUT C 56 E, 26.2.2013, s. 41.
8 EUT C 493, 27.12.2022, s. 48.

genomförande av den nya europeiska agendan för kultur och EU-strategin för internationella kulturella förbindelser[9],

– med beaktande av sin resolution av den 25 mars 2021 om upprättandet av en EU-strategi för hållbar turism[10],

– med beaktande av sin resolution av den 19 juni 2020 om transport och turism under 2020 och framåt[11],

– med beaktande av sin resolution av den 24 oktober 2019 om de negativa konsekvenserna av Thomas Cooks konkurs för EU:s turism[12],

– med beaktande av sin resolution av den 14 november 2018 om den fleråriga budgetramen 2021–2027 – parlamentets ståndpunkt i syfte att nå en överenskommelse[13],

– med beaktande av sin resolution av den 29 oktober 2015 om nya utmaningar och koncept för främjande av turism i Europa[14],

– med beaktande av sin resolution av den 8 september 2015 om en integrerad kulturarvsstrategi för Europa[15],

– med beaktande av sina resolutioner av den 25 oktober 2011 om rörlighet och integrering av personer med funktionsnedsättning och EU:s handikappstrategi 2010–2020[16] och av den 18 juni 2020 om EU:s handikappstrategi efter 2020[17],

– med beaktande av rådets slutsatser av den 1 december 2022 om en europeisk agenda för turism 2030,

– med beaktande av rådets slutsatser av den 27 maj 2021 om turism i Europa under det kommande decenniet: hållbar, resilient, digital, global och social,

– med beaktande av Europeiska regionkommitténs yttrande av den 10 december 2025 *I riktning mot en hållbar och resilient turism i Europeiska unionen: en strategi för en balanserad och flexibel förvaltning*[18],

---

9 EUT C 177, 17.5.2023, s. 78.
10 EUT C 494, 8.12.2021, s. 106.
11 EUT C 362, 8.9.2021, s. 55.
12 EUT C 202, 28.5.2021, s. 73.
13 EUT C 363, 28.10.2020, s. 179.
14 EUT C 355, 20.10.2017, s. 71.
15 EUT C 316, 22.9.2017, s. 88.
16 EUT C 131 E, 8.5.2013, s. 9.
17 EUT C 362, 8.9.2021, s. 8.
18 EUT C, C/2026/761, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/761/oj.

– med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande på eget initiativ av den 27 februari 2025 *Turism i EU: hållbarhet som drivkraft för långsiktig konkurrenskraft*[19],

– med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,

– med beaktande av EU:s resultattavla för turism,

– med beaktande av den statistiska ramen för att mäta hållbarhet inom turismen,

– med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter[20],

– med beaktande av Palmaförklaringen av den 31 oktober 2023 *The Path Towards Social Sustainability of Tourism in the EU*, som undertecknats av medlemsstaternas turismministrar,

– med beaktande av den europeiska förklaringen om cykling av den 3 april 2024[21],

– med beaktande av FN:s rapport om begreppet överturism av den 18 september 2018 *Overtourism? – Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions*,

– med beaktande av Unescos manualer om världsarvsresurser, däribland *Managing Tourism at World Heritage Sites*: *a Practical Manual for World Heritage Site Managers* från 2002 och tillhörande vägledning om hantering av besöksflöden,

– med beaktande av den globala uppförandekoden för turism[22],

– med beaktande av Enrico Lettas rapport av den 17 april 2024 *Much more than a market*,

– med beaktande av Mario Draghis rapport av den 9 september 2024 om EU:s framtida konkurrenskraft,

– med beaktande av studien om överturism av den 15 oktober 2018, på beställning av utskottet för transport och turism, *Overtourism: Impact and Possible Policy Responses*,

---

19 EUT C, C/2025/2014, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2014/oj.

20 EUT C 428, 13.12.2017, s. 10.

21 EUT C, C/2024/2377, 3.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2377/oj.

22 Världsturismorganisationen (UNWTO), *Global Code of Ethics for Responsible Tourism - Roadmap for Responsible and Sustainable Tourism Development*, 1 oktober 1999.

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för transport och turism (A10-0078/2026), och av följande skäl:

A. Turismen står direkt för omkring 5 % av EU:s BNP och är en stor socioekonomisk sektor när det gäller mervärde, sysselsättning och regional sammanhållning, med starka multiplikatoreffekter inom olika sektorer. När indirekta effekter och spridningseffekter har räknats in ökar sektorns totala volym till omkring 10 % av EU:s BNP. I vissa länder och regioner står turismen för en ännu högre andel av sysselsättningen och BNP och bidrar stort till regional utveckling och minskad ojämlikhet. 90 % av EU:s turismsektor består av små och medelstora företag, inbegripet familjeföretag som är särskilt sårbara för kriser. EU:s turistnäring omfattar omkring 2,3 miljoner små och medelstora företag och sysselsätter omkring 12,3 miljoner människor. Europa är en global ledare inom turism och världens främsta turistmål, trots rådande ekonomisk och geopolitisk motvind[23], och sektorn förväntas bidra med 10,5 % till EU:s BNP efter en stark tillväxt i början av 2025[24].

B. Turismens ekonomiska värde naggas mer och mer i kanten av sociala, kulturella och miljömässiga kostnader, inbegripet trycket på bostadsmarknaden, högre levnadskostnader för lokalbefolkningen, fragmentering av bostadsområden, ohållbar resursanvändning och ökande belastning på viktig infrastruktur. Årtionden av volymorienterad tillväxt, i kombination med luckor i regelverk och styrning, har främjat en obalanserad turism. Denna dynamik kräver bättre styrning och smart, hållbar och lokalt anpassad hantering av efterfrågan. Turismen i sig är inte ett problem och turismfientlighet kan förebyggas genom en strategi som tar ett helhetsgrepp för att förena ekonomisk tillväxt med socialt välbefinnande och skydd av miljön och kulturarvet samt långsiktig territoriell motståndskraft.

C. Turismekosystemet omfattar många branscher, däribland transport, resebyråer, researrangörer, stödtjänster, boende och mat, kultur och underhållning samt idrott och nöjesverksamhet. Det är avgörande att ge dessa sektor möjlighet att utvecklas och bli starka på ett koherent sätt.

D. Stigande hyreskostnader för bostäder i hela EU förvärrar den osäkra bostadssituationen och den sociala utestängningen. Situationen är särskilt allvarlig i turistintensiva områden, där bristen på bostäder till överkomliga priser gör det svårare att locka till sig och behålla säsongsarbetare och fast anställda inom turistnäringen och anställda inom centrala delar av den offentliga sektorn. Bostäder till

---

23 European Travel Commission, European travel maintains momentum in early 2025 despite rising global uncertainty, 7 maj 2025.

24 World Travel and Tourism Council, Travel and Tourism to Create 4.5MN New Jobs across the EU by 2035, 9 april 2025.

överkomliga priser, lokala samhällsfunktioner, små och medelstora företags konkurrenskraft i turismekosystemet och lika villkor på den inre marknaden påverkas i allt högre grad av korttidsuthyrning. Lösningar för korttidsuthyrning måste anpassas för varje specifik situation, och åtgärder bör i första hand vidtas på lokal nivå.

E. Konceptet hållbar turism är centralt för att stärka sektorns konkurrenskraft, skydda Europas kultur- och naturarv, inklusive geografiska beteckningar, och skapa balans mellan behoven för besökare och bofasta. Hållbarhet har tre dimensioner – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga – som hänger samman med varandra och inte kan betraktas var för sig.

F. Socialt hållbar turism inbegriper en rättvis fördelning av de ekonomiska vinsterna, bland annat genom diversifiering och en jämnare fördelning av turistflödena över säsongerna, liksom respekt för lokalbefolkningens rättigheter, behov och välbefinnande, bevarande av kulturarvet och den lokala sammanhållningen och tillhandahållande av arbetstillfällen av hög kvalitet med rättvisa arbetsvillkor. Turismens säsongsbundenhet fortsätter att bidra till ekonomisk instabilitet, brist på arbetskraft och påfrestningar för lokalsamhällena. Utvecklingen av en socialt hållbar turism bör stärka lokalsamhällena i stället för att utsätta dem för otillbörlig press.

G. EU står helhjärtat bakom FN:s Agenda 2030 och dess 17 mål för hållbar utveckling, som antogs av FN i september 2015. Eurostat följer EU:s utveckling mot målen för hållbar utveckling utifrån 102 indikatorer. Turismen kan direkt bidra till uppnående av flera av målen.

H. Klimatförändringarna påverkar turismen mer och mer och det är därför viktigt att verksamhet, planer, produkter och anläggningar inom turistnäringen anpassas i enlighet med detta. Turismens hållbarhet och motståndskraft är fortfarande ojämn på nationell, regional och lokal nivå, och införandet av hållbara metoder från medlemsstaternas, lokala aktörers och den privata sektorns sida domineras fortfarande av frivilliga insatser.

I. Turismen har spelat en roll i utformningen av den territoriella dynamiken i många EU-regioner. Regionala strategier för att organisera och utveckla denna verksamhet har gett upphov till olika konfigurationer som påverkar utvecklingen vad gäller tillväxt och välbefinnande. Avlägsna områden, yttersta randområden, landsbygdsområden, perifera områden, glesbygd, öområden och vissa kustområden har unika särdrag och olika villkor, bland annat miljömässig sårbarhet, geografisk isolering, dåliga förbindelser och beroende av externa resurser, vilket kräver politiska strategier som är anpassade till deras särskilda omständigheter.

J. Transportförbindelser är en grundförutsättning för resande och

turism och gör det möjligt för människor att nå platser, knyta an till kulturer och få upplevelser. Samtidigt skapar dagens rese- och turismmönster betydande utmaningar, då 80 % av alla resenärer endast besöker 10 % av världens resmål[25]. Särskilda strategier för att främja turism på landsbygden och i inlandet skulle kunna minska det alltför stora besökstrycket på kustdestinationer i flera medlemsstater. Många perifera regioner, landsbygdsområden, avlägset belägna områden, yttersta randområden och öområden är dessutom otillgängliga till följd av geografisk isolering, begränsad infrastruktur, minskade transporttjänster under lågsäsong och de höga kostnader och långa restider som krävs för att komma dit. EU:s yttersta randområden har permanenta begränsningar med avseende på geografi och konnektivitet, vilket har lett till ett strukturellt beroende av luft- och sjötransporter och sårbarhet för marknadskoncentration. Allt detta har direkta effekter på utvecklingen av hållbar turism. Väl fungerande godslogistik är en viktig möjliggörande faktor för turisttjänster på perifera resmål.

K. Transporter står för den största delen av turismsektorns koldioxidavtryck. Hållbar turism kan inte uppnås utan hållbar rörlighet, inbegripet multimodal diversifiering, med vederbörlig hänsyn till Europas fysiska och geografiska begränsningar, som påverkar tillgången till och valet av lämpliga och hållbara transportalternativ. Även om tåg i dag endast står för omkring 10 % av resorna – långt efter vägtransporter (64 %) och flyg (17 %) – visar ny forskning att 82 % av européerna är öppna för grönare resval[26]. Färjor kan tillhandahålla viktiga transporttjänster av allmänt intresse som säkerställer överkomlig linjetrafik året runt, särskilt till öar och avlägsna regioner.

L. Ökningen av specialiserad turism (gastronomi, vin, öl, vattenaktiviteter, kultur, religion, kultur- och naturarv, medicinska kurer, wellness, sport, cykling, dykning, jordbruk, senioraktiviteter, miljöfokus, regenerativa aktiviteter etc.) skapar nya möjligheter för perifera regioner, landsbygdsområden och de yttersta randområdena att lyfta fram sina unika förutsättningar i form av landskap, vattendrag och kultur- och naturarv genom plats- och temabaserade utvecklingsstrategier. Om sådan specialturism ska kunna växa behövs stöd i form av investeringar i nödvändig infrastruktur. Dessa växande turismtrender kan stärka sektorns hållbarhet genom att förlänga resandet bortom högsäsongerna, sprida ut besöksflödena över större ytor och stärka skyddet av natur- och kulturarvet samt

---

25 Greenwood G., *How connectivity is shaping the future of global tourism*, World Travel Market Global Hub, 14 januari 2025, https://hub.wtm.com/blog/connectivity-shaping-future-global-tourism/.

26 Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för kommunikation, Flash Eurobarometer 499:Européernas inställning till turism, 6 december 2021.

generera ytterligare inkomster i avlägsna, glesbefolkade regioner och öregioner.

M. Omkring 25 % av Europas befolkning har en funktionsnedsättning eller nedsatt rörlighet. Enligt Eurostat förväntas andelen av EU:s befolkning som är 60 år eller äldre, som för närvarande uppgår till 21 %, öka till 30 % fram till 2030. Att möta dessa demografiska förändringar genom att investera i tillgänglig och äldreanpassad turism är ett gyllene tillfälle att stärka konkurrenskraften, förbättra kvaliteten och stimulera efterfrågan året runt.

N. Smart turism syftar till att stärka förvaltningen av turistmålen, förhöja besökarnas upplevelse och skapa varaktigt värde för lokalsamhällena[27]. Smart turism bygger på tillgång till, analys av och ändamålsenlig användning av data. EU:s dataekosystem är fragmenterat. Initiativet för ett europeiskt dataområde för turism syftar till att denna fragmentering, och dess resultat i form av marknadskoncentration, ska åtgärdas genom att bygga en säker, sammankopplad plattform för datadelning som stöder sektorns hållbarhet och resiliens, i enlighet med omställningsfärdplanen för turism.

O. Trots kunskapsportalen EU Tourism Dashboard (EU:s resultattavla för turism) och EU:s turismplattform har EU fortfarande inte någon ändamålsenlig och tillräckligt ambitiös harmoniserad ram för att bedöma turismens effekter, bland annat dess koldioxidavtryck, samt övergripande hållbarhet och motståndskraft i medlemsstaterna.

P. BNP-baserade och aggregerade resultatindikatorer fångar inte helt upp turismens verkliga sociala, territoriella och miljömässiga konsekvenser. Turismen bör inte bara bedömas på grundval av volymtillväxt utan även med hjälp av hållbarhetsindikatorer såsom social sammanhållning, långsiktig territoriell hållbarhet och miljöintegritet. Territoriell mottagningskapacitet och skydd av den biologiska mångfalden bör fungera som vägledning för att sätta maxgränser för resmålet, besökstak och infrastrukturplanering, så att goda resultat i stället mäts genom värdedrivna utvecklingsmodeller.

Q. Begränsad datadelning och fragmenterade system inom viktiga transportsektorer undergräver multimodal kapacitet och hindrar smidigt multimodalt resande i hela EU[28]. Möjligheten att boka sådana resor är fortfarande ett stort hinder.

R. Turistnäringen är arbetsintensiv och står för omkring 5 % av den totala sysselsättningen i EU, men den står inför betydande

---

27 EU guide on data for tourism destinations. Smart Tourism Destinations, juli 2022.

28 Den europeiska konsumentorganisationen, Mind the gap – Making the multimodal journey the easy journey, 22 mars 2023.

utmaningar, bland annat det faktum att andelen visstidsanställningar ligger på 21 %. Sektorn är en viktig källa till nya jobb, särskilt för ungdomar, kvinnor och migrerande arbetstagare som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Turismen är beroende av en kvalificerad och engagerad arbetskraft som säkerställer tjänster av hög kvalitet och autentiska upplevelser för besökare. Att höja arbetskvaliteten genom rättvisa löner, stabil sysselsättning och förbättrade arbetsvillkor kan göra det lättare att rekrytera och behålla arbetskraft, stödja sektorns omställning till hållbar utveckling med högt mervärde och samtidigt ta itu med bristen på arbetskraft och social hållbarhet.

S. Regionala ekonomier som är beroende av turism är mer utsatta för efterfrågechocker och arbetskraftsvolatilitet, och därför är det nödvändigt med ekonomisk diversifiering och återindustrialisering för att uppnå stabilitet och långsiktig utveckling. Ett alltför stort beroende av säsongsbaserad turism riskerar att leda till att regioner fastnar i en utvecklingsmodell som begränsar produktivitetstillväxt, innovation och framväxten av sektorer med högre mervärde.

T. Hela 92 % av de små och medelstora företagen inom turismnäringen har svårt att rekrytera kvalificerad personal[29]. Sektorns kompetensbrist – en utmaning som föregick covid19-pandemin och som kvarstår trots höga arbetslöshetssiffror i hela EU – kräver en snabb satsning på omskolning och kompetensutveckling för att bygga upp framtidsorienterad kompetens och gröna, digitala, sociala och kulturella färdigheter och ledarskapsfärdigheter som ökar resiliensen inom turismen[30], vilket är avgörande för dess konkurrenskraft[31]. Riktade åtgärder, inbegripet varaktiga offentliga och privata investeringar, tillsammans med EU:s finansieringsinstrument som är tillgängliga för små och medelstora företag, behövs för att förbättra kompetensen och säkerställa att turistnäringen förblir en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare.

U. Kvinnor utgör över hälften av arbetskraften inom turismnäringen i EU, men är fortfarande kraftigt underrepresenterade i ledande och beslutsfattande roller och överrepresenterade inom lågavlönad, informell eller otrygg sysselsättning, ofta utan ordentlig anställningstrygghet och socialt skydd. Sådana ojämlikheter undergräver kvinnors ekonomiska egenmakt och hämmar turismsektorns konkurrenskraft, vilket belyser behovet av att integrera en stark jämställdhetsdimension i EU:s kommande strategi

---

29 Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för transport och rörlighet, Jobs and skills in tourism.

30 HOTREC Hospitality Europe, Labour shortages in the hospitality sector: forward-thinking and practices sharing, september 2022.

31 Silva, S. m.fl., The Value of Skills for a Sustainable Tourism and Hospitality Industry, Tourism Hospitality, nr 6(1), 23 januari 2025.

för hållbar turism.

V. Även i den digitala tidsåldern bygger turism på mänsklig kontakt. Mjuka färdigheter är avgörande för inkluderande turism, men de är fortfarande undervärderade, med bristande utbildning och dålig lön, vilket direkt påverkar besöksupplevelsens kvalitet och lokalsamhällenas välbefinnande.

W. Kultur, historia och identitet utgör pelarna för Europas turismutbud, med hållbarhet och ansvar som ledord. Volontärer och lokalsamhällen spelar en avgörande roll för att bevara och främja varje medlemslands levande kulturarv, inklusive hållbara kulturella traditioner och lokala språk. Skydd, bevarande och främjande av kulturarvet kan främja interkulturella förbindelser, försoning och kulturell samexistens. Att skydda kulturarvet kräver en proaktiv förvaltning av besöksflödena, skydd av känsliga platser och integrering av lokalsamhällen i beslutsfattandet.

X. Digital innovation, inbegripet interaktiva kartverktyg, immersiv teknik, förstärkt verklighet, användarbaserade digitala plattformar och ”fygitala” upplevelser kan göra det lokala kulturarvet mer tillgängligt, stödja små och medelstora företag och göra det möjligt för besökare att nå djupare kontakt med autentiska kulturella ekosystem som till exempel bryggeritraditioner och lokala hantverk.

Y. Lantgårdsturism och olika från jord till bord-initiativ skapar genuina värdekedjor snarare än enkla leveranskedjor, och erbjuder besökare en unik autentisk upplevelse samtidigt som man stärker landsbygdsekonomierna, stöder lokala producenter och främjar miljöansvar. Sådana initiativ lyfts i allt högre grad fram som pelare för utveckling av en hållbar turism av hög kvalitet i hela EU.

Z. Den europeiska utställnings- och affärsevenemangsindustrin, vars ledarställning globalt är välkänd, är ett viktigt segment av turistnäringen och en viktig ekonomisk drivkraft som stöder sysselsättning, regional utveckling, infrastrukturinvesteringar och sektorsövergripande tillväxt.

AA. EU:s miljömärke Ecolabel, en av flera hållbarhetsstandarder, används för närvarande enbart för turistboenden och inte för hela värdekedjan på turistmål, och även om allt fler turistboenden ansluter sig till märket, är dess totala marknadspåverkan fortfarande begränsad. Certifieringen måste kombineras med konkreta skyldigheter, transparens i leveranskedjorna och övervakning av miljöpåverkan, för att undvika grönmålning.

AB. Trots antagandet av direktivet om engångsplast[32] omfattas en betydande andel av plastavfallet från turistnäringen och hotell- och restaurangbranschen fortfarande inte av dess regleringsområde.

AC. EU:s turistnäring bör ställa om till en cirkulär ekonomimodell, med bättre resurseffektivitet inom avfalls-, livsmedels- och mobilitetshantering samt inom vatten- och energianvändning. Denna omställning kräver ansvarsfull produktion och konsumtion, inbegripet användning av lokala produkter i besöksnäringen, samt minskade avfallsflöden, återanvändning av resurser och skydd av lokala ekosystem. Datadrivna verktyg för planering, övervakning och förvaltning är avgörande för att stödja denna omställning och öka turistmålens långsiktiga hållbarhet och motståndskraft.

AD. Erkännandet av turism som ett av Europas 14 strategiska industriella ekosystem[33] understryker behovet av att gå bortom antaganden om sektorns inneboende resiliens[34] och i stället utveckla en helhetsinriktad europeisk strategi, baserad på stark politisk samordning som speglar sektorns tvärgående karaktär, samt målinriktad och verksam finansiering.

AE. Kommissionen har tillkännagivit det kommande offentliggörandet av EU:s första strategi för hållbar turism. Detta är en viktig möjlighet att inrätta en sammanhängande och framåtblickande hållbar ram för sektorn. Detta initiativ bör syfta till att säkerställa att den framtida tillväxten är anpassad till EU:s bredare klimatmål och sociala mål, samtidigt som man avstår från att skapa oproportionerliga administrativa eller ekonomiska bördor för små och medelstora företag. Ett starkt europeiskt turismvarumärke är en strategisk tillgång som kan stärka EU:s konkurrensfördel genom att främja hållbara och upplevelserika tjänster av hög kvalitet och samtidigt stödja hanteringen av spridning och säsongsbundenhet.

AF. Det är mycket viktigt att bekräfta att turismen utgör en viktig och strategisk ekonomisk sektor som främjar den europeiska identiteten, och den bör inte betraktas som en marginell del av ekonomin. Turistsektorns övergripande karaktär kräver kraftfull politisk och administrativ samordning. Ett särskilt generaldirektorat för hållbar turism med lämpliga resurser skulle kunna säkerställa en integrerad institutionell strategi, förbättra förvaltningen av befintliga

---

32 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (EUT L 155, 12.6.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj).

33 Kommissionens meddelande av den 5 maj 2021 *Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning* (COM(2021)0350).

34 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, Building strong and resilient tourism destinations, OECD Tourism Papers, 2025/03, OECD Publishing, Paris, 2025, s. 6–8.

finansieringsprogram och åtgärda dagens fragmenterade europeiska styrning inom sektorn.

AG. Riktad EU-finansiering, inbegripet pilotprojekt och förberedande åtgärder samt stöd inom ramen för olika program, exempelvis programmet för den inre marknaden, Kreativa Europa, Interreg, programmet för ett digitalt Europa och Horisont Europa, är avgörande för att göra det möjligt för lokala myndigheter, små och medelstora företag och kulturaktörer att testa innovativa modeller inom kulturturism, utveckla digitala verktyg, stärka tematiska nätverk och skala upp framgångsrika initiativ i regionerna. Parlamentet har konsekvent efterlyst en särskild budgetpost för turism i EU:s allmänna budget. De kommande förhandlingarna om den fleråriga budgetramen för 2028–2034 är ett lägligt tillfälle att säkerställa en särskild, långsiktig och stabil finansiering för turism. Nya lagstiftningsförslag om den fleråriga budgetramen 2028–2034 kommer att spela en viktig roll för att stödja omställning till ren energi, digital omställning, kompetensutveckling, hållbarhet och övergripande konkurrenskraft i turismekosystemet i alla regioner i unionen.

Från isolering till möjligheter: bättre konnektivitet som katalysator för hållbar regional turismtillväxt

1. Europaparlamentet konstaterar att goda transportförbindelser är en förutsättning för den fria rörligheten enligt fördragen. Parlamentet understryker att konnektivitet är avgörande för att jämna ut turismen och sprida dess fördelar till mindre besökta områden, minska trycket på turistmål med alltför många besökare och stödja de lokala ekonomiernas livskraft. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att erkänna tillgängliga, överkomliga och tillförlitliga transportförbindelser som en viktig tjänst som ligger till grund för den fria rörligheten, som inte kan förverkligas utan transportmöjligheter. Parlamentet förespråkar inrättandet av tydliga, mätbara och regelbundet uppdaterade riktmärken för att bedöma hållbara resealternativs tillgänglighet, överkomlighet och kvalitet, inbegripet framsteg mot obehindrad, inkluderande mobilitet för personer med funktionsnedsättning och nedsatt rörlighet, och för avlägsna områden, de yttersta randområdena, landsbygdsområden, perifera områden, glesbefolkade områden och öområden, med särskilt fokus på små öar. Parlamentet understryker att sådana riktmärken är avgörande för att säkerställa transportförbindelser året runt, stödja lokalsamhällen och små och medelstora företag och värna den långsiktiga motståndskraften i regioner som är beroende av turism. Parlamentet betonar dessutom att riktmärkena är relevanta för att stödja kommissionen och medlemsstaterna när det gäller att prioritera infrastrukturinvesteringar som är relevanta för turismen och som syftar till att stärka den territoriella sammanhållningen, fördela turistflödena och minska trycket på turistmål med alltför

många besökare.

2. Europaparlamentet uppmärksammar den oproportionellt stora påverkan som stora reseföretag och digitala plattformar har på marknadstrender, vilket påverkar konsumentens val och medför betydande strukturella risker för resmål och företag inom besöksnäringen. Parlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en studie om turismsektorns beroende av dominerande aktörer med stark marknadsmakt inom transport- och turismsektorerna, inbegripet besöksnäringen, för att bedöma hoten mot transportförbindelser, rättvis prissättning, rättvisa villkor för alla företagsanvändare, arbetsvillkor, kontinuitet i tjänster och destinationernas långsiktiga resiliens, med särskilt fokus på strukturella risker i landsbygdsområden, avlägsna områden och öområden. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att som en del av studien bedöma åtgärder för att ta itu med marknadskoncentration och orimlig personanpassning av priser, stärka transparensen, den rättvisa konkurrensen och konsumentskyddet och öka konkurrenskraften för små och medelstora företag och lokala aktörer, bland annat genom lämpliga rättsliga, regleringsmässiga och finansiella åtgärder, när så är relevant.

3. Europaparlamentet ser effektiva transportförbindelser som grunden för en hållbar, konkurrenskraftig och motståndskraftig turismsektor i EU, för att minska trycket på resmål som har fler besökare än de klarar av och samtidigt göra det möjligt för besökare att i stället resa till mindre kända, nya destinationer och därmed sprida de ekonomiska fördelarna på ett rättvisare sätt. Parlamentet efterlyser bättre transportförbindelser och tillgänglighet, särskilt i avlägsna och missgynnade EU-regioner, inbegripet öar, för att främja tillväxt för alla genom hållbart resande, bryta säsongsbundenheten och stödja regional utveckling.

4. Europaparlamentet konstaterar samtidigt att många nya resmål – från de yttersta randområdena till landsbygdsområden i inlandet, bergssamhällen och öregioner – brottas med områdesspecifika transportsvårigheter, och betonar att EU:s strategi för hållbar turism måste ta fram skräddarsydda stödmekanismer som motsvarar deras särskilda profiler och svårigheter, specifikt för att stärka just deras luft-, havs- och landförbindelser. Parlamentet insisterar på att all utbyggnad av transportförbindelser ska åtföljas av infrastruktur av hög kvalitet och tillförlitliga tjänster som gör det möjligt för resmål att hantera nya eller diversifierade turistflöden utan att undergräva tillgängligheten eller överkomligheten för lokalbefolkningen, särskilt i ovannämnda utsatta regioner.

5. Europaparlamentet uppmanar till att undersöka potentialen för ett bredare införande av skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive multimodala lösningar och gränsöverskridande

nattåg, för både bofasta och besökare – särskilt i avlägsna områden och yttersta randområden, i kustområden och på öar – med betoning på deras betydelse för att stärka den territoriella och sociala sammanhållningen.

6. Europaparlamentet framhåller vikten av att slutföra de transeuropeiska transportnätens (TEN-T) stomnät, utvidgade stomnät och övergripande nät, kompletterade med en rad hållbara alternativa transporttjänster för att åstadkomma en jämnare territoriell fördelning av turismen i EU, inbegripet främjande av turism under lågsäsong. Parlamentet betonar att prioriteringen av gränsöverskridande projekt inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) har varit avgörande för att göra framsteg med TEN-T, och efterlyser en rejäl FSE-budget inom ramen för nästa fleråriga budgetram för att stödja ett hållbart, tillgängligt och väl sammanlänkat europeiskt transportsystem, som är lika viktigt för turismen i alla regioner i EU.

7. Europaparlamentet välkomnar de möjligheter som erbjuds genom den fleråriga budgetramen 2028–2034 för att stärka EU:s stöd till hållbar, konkurrenskraftig och motståndskraftig turism. Parlamentet framhåller särskilt bestämmelserna i den föreslagna förordningen om nationella och regionala partnerskapsplaner[35], som erkänner hållbara turismtjänster som ett särskilt mål och öppnar vägar för investeringar i den digitala omställningen, strategier för cirkulär ekonomi, hållbar mobilitet, kompetens och fortbildning för arbetskraften, diversifiering av turismen, klimatanpassning och förvaltning av resmål. Parlamentet konstaterar att den föreslagna förordningen om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden[36] skapar möjligheter att stödja hållbar turism genom omställning till ren energi, utfasning av fossila bränslen i industrin och åtgärder för små och medelstora företags konkurrenskraft. Parlamentet noterar dock att det nya förslaget till fleråriq budgetram inte heller den här gången innehåller något EU-program eller någon separat budgetpost för hållbar turism, och noterar att tillgången till EU-finansiering för att utveckla sekundära och kapillära transportnät, som är nödvändiga för att stödja en hållbar utveckling av turismsektorn, diversifiera turistflödena och stödja tillgängligheten i avlägsna områden, perifera områden, de yttersta randområdena och öregioner, fortfarande är oklar. Parlamentet insisterar på att nästa fleråriga budgetram varken bör marginalisera ett betydande antal regioner eller minska finansieringen av projekt som är integrerade i

---

35 Kommissionens förslag av den 16 juli 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välstånd och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025)0565).

36 COM(2025)0555.

det globala nätverket för att undvika territoriella skillnader och upprätthålla EU:s sociala och territoriella sammanhållning. Parlamentet är bekymrat över att de yttersta randområdena står inför minskad medfinansiering, trots sin extremt avlägsna belägenhet från kontinenten och motsvarande behov av säkra transportförbindelser och hållbara investeringar. Parlamentet upprepar dessutom att EU:s öar och yttersta randområden, som står inför ett starkare konkurrenstryck från regioner utanför EU, är avgörande för EU:s regionala turismekonomi och bör få tillräcklig finansiering från FSE och andra fonder för att förbättra transportinfrastrukturen, locka besökare och säkerställa att deras tillväxt blir alltmer hållbar och att de förblir konkurrenskraftiga.

8. Europaparlamentet bekräftar att särskild EU-finansiering för hållbar turism skulle kunna ge betydande avkastning genom att stärka sektorns motståndskraft, driva på dess gröna och digitala omställning i linje med EU:s politiska prioriteringar och stimulera hållbar, balanserad och inkluderande tillväxt samt långsiktig konkurrenskraft för alla europeiska resmål, inbegripet stärkt territoriell och social sammanhållning i perifera regioner, de yttersta randområdena och öregioner. Parlamentet betonar att inrättandet av en sådan budgetpost är avgörande för att säkerställa ett effektivt genomförande av EU:s kommande strategi för hållbar turism. Parlamentet begär samtidigt att vägledningen om EU-finansiering för turism uppdateras och revideras inför nästa fleråriga budgetram.

9. Europaparlamentet begär att EU:s strategi för hållbar turism, tillsammans med nästa fleråriga budgetram, ska prioritera och fastställa tydliga finansieringsmekanismer för att stödja omställningen till hållbara turismmodeller för regioner som påverkas av säsongsbundenhet, klimatförändringar, demografiska svårigheter, permanent eller intensivt besökstryck, minskad attraktionskraft, omfattande sektoriell specialisering och försämring av besökstillgångarna samt för små och medelstora respektive nya resmål med stor potential. Parlamentet betonar att sådan finansiering bör stödja pilotprojekt, kapacitetsuppbyggnad och strukturomvandling, och därvid prioritera hållbar infrastruktur, ren konnektivitet, territoriell diversifiering samt utbildningsprogram som stärker den lokala rekryteringspoolen och hjälper arbetstagare att anpassa sig till nya kompetens- och marknadsbehov.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder för integrering av hållbar turismmobilitet i EU:s transportpolitik, med investeringar i förbindelser för den första/sista kilometern – inbegripet offentlig transport och aktiv rörlighet samt hållbara och överkomliga lösningar för mobilitet i städerna – som gagnar både besökare och bofasta. Parlamentet uppmanar kommissionen att ge riktat stöd till användning av utsläppssnåla och utsläppsfria fordon inom turismen – exempelvis genom incitament för e-fordonsuthyrning och laddningsinfrastruktur – särskilt på öar, på

landsbygden, i bergsområden och i de yttersta randområdena, för att främja hållbar mobilitet och minska besökarnas miljöavtryck. Parlamentet uppmanar kommissionen att öka marknadsföringen av EU:s befintliga plattform för turism och underlätta utbytet av framgångsrika modeller för hantering av besökare och bästa praxis mellan resmål.

11. Europaparlamentet påminner om att takten i denna omställning är beroende av lämplig laddningsinfrastruktur på resmålen, inbegripet snabbladdningslösningar som motsvarar transportbehoven för företag, operatörer och enskilda personer, och betonar att riktat ekonomiskt stöd från EU, med stöd av tydliga riktmärken, är avgörande för att kunna öka förekomsten av utsläppsfria energikällor i hela turismekosystemet och säkerställa att utfasningen av fossila bränslen i mobiliteten stöder klimatmålen och en hållbar förvaltning av resmålen. Parlamentet betonar också behovet av att säkerställa lämplig logistikinfrastruktur och intermodala förbindelser för att stödja turismrelaterade leveranskedjor och lokala ekonomiska ekosystem.

12. Europaparlamentet efterlyser ett större ekonomiskt stöd från EU för att stärka kollektivtrafiktjänsterna och göra dem mer multimodala, tillgängliga, tillförlitliga, flexibla och bättre anpassade till territoriella förhållanden, särskilt på öar och i avlägsna områden. Parlamentet betonar att sådana tjänster bör säkerställa tillräcklig tillgång för de bofasta och samtidigt förbättra lokalsamhällenas konnektivitet, den sociala inkluderingen och turistmålens tillgänglighet. Parlamentet föreslår att kommissionen, om befintliga åtgärder visar sig vara otillräckliga för att ta itu med ihållande strukturella nackdelar, bör föreslå andra verktyg för att kompensera för de strukturella nackdelar som medborgare och företag möter i perifera områden, på öar, i öområden och i de yttersta randområdena, och för att säkerställa rättvis tillgång och skydda dessa regioners långsiktiga bärkraft och sammanhållning.

13. Europaparlamentet erkänner cykelturism som en strategisk europeisk sektor, såsom återspeglas i den europeiska förklaringen om cykling, där EU går i bräschen globalt. Parlamentet betonar vikten av initiativ såsom EuroVelo – det europeiska nätet med långa cykelleder – för att främja turism där fokus ligger på själva förflyttningen. Parlamentet efterlyser incitament och investeringar för att stärka dessa initiativ och förstärka deras betydande ekonomiska fördelar i alla regioner, inbegripet landsbygdsområden, perifera områden och gränsområden. Parlamentet betonar att sådana initiativ främjar hållbara mobilitetsalternativ, stärker lokalsamhällen och små och medelstora företag och stärker den sociala och geografiska inkluderingen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fortsätta med stödet till utveckling och utbyggnad av europeiska långdistansleder för cykelturism, uppgradering av cykelinfrastrukturen och ökad

trafiksäkerheten för cyklister, bland annat genom särskilda finansieringsinstrument och nära samarbete med regionala och lokala myndigheter.

14. Europaparlamentet betonar den avgörande roll som sjöfartsförbindelser spelar för öar, kustregioner och perifera regioner, där dessa förbindelser är grundläggande tjänster för både de bofasta och turister. Parlamentet betonar vikten av skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster samt av moderna flottor och smart tidtabellsplanering, som skapar balans mellan de lokala mobilitetsbehoven och turistflödena och bidrar till att minska det säsongsbundna trycket. Parlamentet uppmanar EU att fortsätta att stödja hållbara transportalternativ, såsom färjor som använder koldioxidneutrala bränslen och batterier, och el- och hybridfärjor med teknik för landströmsförsörjning, kompletterat med åtgärder för att främja hybridelflygplan, med prioritering av öar, yttersta randområden och perifera områden, med förbehåll för att den tekniska och ekonomiska bärkraften är fastställd och med stöd av proportionella åtgärder för operatörer och territorier som är starkt beroende av luft- och sjöförbindelser.

15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att följa upp studien av för- och nackdelar med ett eventuellt ömsesidigt erkännande av skepparintyg för fritidsbåtar genom ett förslag till regelverk som underlättar rörligheten för omkring 48 miljoner europeiska båtägare och stöder en hållbar utveckling av vattenturism och den blå ekonomin.

16. Europaparlamentet betonar att turism på och vid inre vattenvägar, såsom cykling, vandring, gastronomi och kulturattraktioner, gör det möjligt för besökare att upptäcka det lokala kulturarvet och landskapet på ett miljövänligt sätt. Parlamentet efterlyser därför större investeringar i Europas floder och kanaler för att skydda den biologiska mångfalden och stärka vattensystemens motståndskraft, med beaktande av deras betydande potential för hållbar turism och en mer balanserad fördelning av besöksflöden mellan regionerna.

17. Europaparlamentet erkänner järnvägen som en hörnsten för hållbar turism och ett livskraftigt alternativ till mer förorenande transportslag. Parlamentet efterlyser ökade investeringar i hela EU:s järnvägsinfrastruktur – särskilt gränsöverskridande sträckor och sträckor av avgörande betydelse för internationella transportförbindelser – tillsammans med ökat stöd till sekundära nät och kapillärnät, för att säkerställa tillgängligheten i avlägsna och perifera regioner. Parlamentet påminner om att järnvägar kan utvecklas på öar som ett hållbart transportsätt och som ett sätt att säkerställa multimodala förbindelser, till stöd för både gränsöverskridande projekt och järnvägsinitiativ i öregioner.

18. Europaparlamentet bekräftar på nytt behovet av att göra

intermodalitet till en strategisk prioritering och främja direkta förbindelser mellan flygplatser, järnvägsstationer och hamnar, samtidigt som man erkänner att järnvägsförbindelser och intermodala terminaler är lika viktiga för att leverera varor och tjänster som också stöder turistmål. Parlamentet efterlyser dessutom enklare system för att utfärda tågbiljetter, för att göra det flexiblare och attraktivare att resa med tåg, tillsammans med ett snabbt införande av ett smidigt heltäckande biljettsystem som omfattar järnväg, flyg och sjöfart, tydligare passagerarinformation och enklare gränsöverskridande bokningsmetoder.

19. Europaparlamentet välkomnar visionen om ett järnvägsnät för höghastighetståg som ska främja effektiva järnvägsförbindelser mellan europeiska städer som ett alternativ till korta flygningar, samtidigt som turismen kan utvecklas i perifera regioner utanför de traditionella populära turistmålen. Parlamentet noterar dock att olika tekniska hinder fortfarande måste åtgärdas, till exempel beträffande olika nationella/regionala spårvidder och den europeiska standardspårvidden. Parlamentet betraktar också nattåg som ett viktigt verktyg för att diversifiera turismen, möjliggöra utveckling av underutnyttjade resmål och främja mer hållbara turistformer, såsom landsbygds-, kultur- och ekoturism.

20. Europaparlamentet påminner om den växande järnvägsturismen ombord på historiska tåg och museitåg som ett innovativt sätt att främja hållbart resande och berika kulturupplevelser på lokal och regional nivå, samtidigt som kultur- och naturarvet skyddas. Parlamentet understryker att turisminriktad restaurering och ombyggnad av skrotade eller underutnyttjade gamla järnvägslinjer och lok och vagnar kan bidra till att blåsa nytt liv i turistmål, bevara naturlandskap och lokala miljöer och skapa nya turismmöjligheter som ger besökarna en rikare upplevelse och samtidigt stöder skydd och hållbar utveckling av lokala och regionala områden. Parlamentet efterlyser EU-finansiering för att återställa, omvandla och uppgradera lok, vagnar och transportinfrastruktur – inbegripet järnvägar, vägar och cykelvägar – som betjänar turistmål, i syfte att stödja historiska, kulturella och hållbara rutter.

21. Europaparlamentet erkänner att både transport och turism har en betydande inverkan på energibehoven vid resmålen i EU. Parlamentet efterlyser att turism och alla transportsätt – järnväg, vägar, sjöfart och flyg – inkluderas i EU:s framtida energipolitik och energiåtgärder för att stödja resmål i deras omställning till hållbarhet och tillgodose deras särskilda infrastrukturbehov. Parlamentet uppmanar kommissionen att öka stödet till turismsektorns energiinfrastruktur och uppmanar medlemsstaterna att inkludera turismens energibehov i sina nationella energi- och klimatplaner.

22. Europaparlamentet välkomnar investeringsplanen för hållbara

transporter och förväntar sig att den ska stimulera investeringar i hållbara bränslen för luftfarts- och sjöfartssektorerna, inklusive den befintliga flottan av fritidsbåtar, där det är svårt att minska koldioxidutsläppen. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa att vägen mot nettonollutsläpp, särskilt omställningen till hållbara bränslen, inte medför dolda kostnader, överdriven byråkrati eller orättvisa extra avgifter från flygbolagen som höjer biljettpriserna för turister, lokalbefolkning och små och medelstora företag och inte heller leder till oproportionerliga driftskostnader eller infrastrukturbördor för de yttersta randområdena, öar och avlägsna områden. Parlamentet avråder från införande av nya skatteåtgärder, såsom en bränsleskatt, som skulle kunna äventyra turismsektorns konnektivitet, överkomlighet och konkurrenskraft.

23. Europaparlamentet påpekar att turismbetonade miljöskatter skulle kunna ge konkreta resultat för lokalsamhällen genom att finansiera projekt som gynnar de bofasta och miljön. Parlamentet noterar att ett antal städer och regioner redan har infört sådana miljöskatter med goda resultat, som bör analyseras och eventuellt användas som exempel på bästa praxis. Parlamentet uppmanar kommissionen att inkludera dessa exempel i sin kommande strategi för hållbar turism, som skulle ge medlemsstaterna och regionerna ytterligare vägledning för att stödja investeringar i hållbar turism och bidra till balanserad territoriell utveckling och delat välstånd.

24. Europaparlamentet erkänner kryssningsnäringen som en viktig europeisk sektor, som stöder varvs- och reparationsindustrin, där EU är en global ledare, men blundar inte för hållbarhetsrelaterade utmaningar på vissa resmål. Parlamentet efterlyser incitamentsprogram och investeringar för att öka tillgången till hållbar landströmsförsörjning och främja övernattning eller längre hamnvistelser, särskilt i större kryssningshamnar. Parlamentet uppmuntrar till fortlöpande dialog med sektorn för att säkerställa att hamnanlöp och längre vistelser bidrar till lokalt värdeskapande, hållbar mobilitet och minskad trängsel. Parlamentet betonar behovet av att uppmuntra hållbar förvaltning inom kryssningsverksamheten och -trafiken för att säkerställa balans mellan å ena sidan ekonomiska fördelar och å andra sidan destinationernas miljöintegritet och lokalsamhällenas ökade sociala välbefinnande.

25. Europaparlamentet anser i detta sammanhang att en förbättrad destinationsförvaltning bör beakta alla fartygs anlöp till hamn. Parlamentet betonar också behovet av en balanserad och proportionerlig fördelning av planerade anlöp, genom system för tilldelning av kajplatser, för att minska trycket på destinationerna under dagar med mycket trafik och maximera de lokala ekonomiska fördelarna samtidigt som miljöpåverkan på destinationerna minimeras. Parlamentet betonar vidare att det är nödvändigt att utveckla en metod för beräkning av mottagarkapaciteten på

destinationer som tar emot besökare från kryssningsfartyg. Parlamentet betonar i detta sammanhang att organisationer som förvaltar turistmål spelar en viktig roll, tillsammans med lokala myndigheter och intressenter, för att hantera strömmen av besökare och se till att kryssningsturismen bidrar till hållbar lokal utveckling. Parlamentet rekommenderar att kommissionen sammanställer exempel på god praxis som kan fungera som förebild för andra sektorer i hela EU, med utgångspunkt i initiativ som kommissionens rapport från 2023 om god praxis för hållbar kryssningsturism, i syfte att främja turismens hållbarhet och konkurrenskraft.

26. Europaparlamentet betonar behovet av starka och verkställbara passagerarrättigheter för alla transportslag, inklusive vid komplexa multimodala resor, för att upprätthålla Europas konkurrensfördelar på den globala turistmarknaden, samtidigt som man stöder innovation, konkurrenskraft och investeringar i transportsektorn. Parlamentet noterar de ökande förväntningarna hos resenärer vad gäller tillförlitlighet, transparens och skydd vid störningar och förseningar, särskilt när resor görs med flera olika transportslag eller operatörer. Parlamentet understryker i detta sammanhang behovet av att utveckla en EU-strategi för effektiva turisttransporter som reducerar väntetider, överlappande förfaranden och administrativa hinder och samtidigt gör framsteg på vägen mot interoperabla biljetter och resehandlingar och effektivare gränskontroller. Parlamentet betonar det överordnade behovet av starka passagerarrättigheter för resenärer med funktionsnedsättning och nedsatt rörlighet, i första hand för att stärka inkludering och social rättvisa, men också för att befästa Europas ställning som leverantör av tillgängliga och högkvalitativa turist- och transporttjänster, vilket ytterligare bidrar till att stärka den europeiska turismens konkurrenskraft.

Ge EU:s resmål möjlighet att främja lokal spetskompetens

27. Europaparlamentet varnar för att en obalanserad turism riskerar att överbelasta resmål, skada lokalsamhällen och bofasta och urholka Europas miljömässiga och kulturella attraktionskraft. Parlamentet understryker däremot att turismen, när den planeras väl, har ett enormt värde och en enorm potential att skapa inkluderande fördelar, stärka den sociala sammanhållningen, skydda kulturarvet och skapa sysselsättning av hög kvalitet. Parlamentet upprepar att turismen, som en integrerad del av EU:s industristrategi, kräver effektiv styrning, även på destinationsnivå, och samordnade politiska insatser för att strategiskt fördela efterfrågan mellan etablerade och nya resmål. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder, till exempel genom att främja efterfrågan under lågsäsong. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja diversifiering och främjande av resmål och aktiviteter som har färre besökare, och betonar att dessa insatser bör utformas med hjälp av databaserad planering och

medvetandehöjande initiativ för att bevara Europas ställning som ett av världens främsta resmål.

28. Europaparlamentet är övertygat om att sektorns motståndskraft när det gäller att hantera olika utmaningar kräver en tydlig strategi, väldefinierade mål och deltagande- och evidensbaserade besluts- och lagstiftningsprocesser. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang kommissionens initiativ att ta fram EU:s kommande första strategi för hållbar turism och erkänner strategins potential att ge medlemsstater, regioner och sektorns intressenter en övergripande ram för att utforma en mer hållbar, innovativ, balanserad och inkluderande turismmodell. Parlamentet anser att strategin bör omdefiniera turismens roll utöver dess omedelbara ekonomiska effekter, och erkänna dess bidrag till delat välstånd, social sammanhållning och balanserad regional utveckling. Parlamentet efterlyser, parallellt med denna strategi, en genomförandeplan som bedömer de varierande konnektivitetsbehoven och -nivåerna i varje turistregion och destination, med prioritering av turisminfrastruktur på sårbara resmål. Parlamentet betonar att denna plan bör stödjas av ett lämpligt finansieringsprogram, en tydlig tidsplan och en stark utvärderingsprocess för att säkerställa en enhetlig och rättvis omställning för Europa.

29. Europaparlamentet betonar att Europa, för att nå framgång i ett alltmer konkurrenspräglat globalt reselandskap, behöver starkare samordning och investeringar på EU-nivå för att öka sin synlighet internationellt. Parlamentet vill att man utvecklar en sammanhängande ”Destination Europa”-ram, inom EU:s strategi för hållbar turism, som kompletterar nationella och regionala strategier, stärker Europas globala attraktionskraft och säkerställer ett konsekvent och gott intryck av Europa och samtidigt riktar uppmärksamhet mot lokal spetskompetens och stöder Europas omställning till att bli en global destinationsförebild 2030.

30. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av ett särskilt generaldirektorat för hållbar turism inom kommissionen.

31. Europaparlamentet betonar att sektorns tvärgående karaktär måste återspeglas på ett adekvat sätt i all relevant EU-politik, genom att man harmoniserar lagstiftningen om transport, miljö, regional utveckling och landsbygdsutveckling, digitalisering, konkurrenskraft, sysselsättning, utbildning och tillgång till överkomligt boende och genom att man drar nytta av sakkunskapen inom alla dessa områden.

32. Europaparlamentet betonar vikten av strukturerade modeller för flernivåstyre som systematiskt involverar lokala och regionala myndigheter, organisationer som förvaltar resmål och privata intressenter och säkerställer sammanhängande och inkluderande turismstrategier. Parlamentet understryker att organisationer som förvaltar turistmål har en strategisk fördel i form av lokal närvaro,

som kan användas för att stärka det utåtriktade arbetet och utveckla partnerskap med alla relevanta intressenter i turismekosystemet, inbegripet små och medelstora företag. Parlamentet betonar att många små resmål och resmål på landsbygden saknar administrativ och analytisk kapacitet att utforma och genomföra strategier för hållbar turism och skulle ha nytta av riktat EU-stöd för att stärka sin kapacitet att förvalta resmål. Parlamentet uppmanar dessutom medlemsstaterna att stärka rollen för organisationer som förvaltar resmål genom ekonomiskt stöd, teknisk kapacitet, samordning av verksamhet och kompetenshöjning av de arbetstagare som behövs för att styra förvaltningen av resmålen på ett bra sätt.

33. Europaparlamentet påpekar att strukturerade modeller för flernivåstyrning av turismen bör stärkas genom utveckling och regelbunden uppdatering av förvaltningsplaner för resmål, som samordnas av organisationer som förvaltar resmål i samarbete med regionala och lokala offentliga myndigheter, berörda parter inom turismen och lokalbefolkningen, för att säkerställa enhetliga och inkluderande strategier och göra det möjligt för organisationer som förvaltar resmål att samordna och marknadsföra diversifierade lokala turistprodukter. Parlamentet betonar att planer för förvaltning av resmål bör baseras på tydliga hållbarhetsindikatorer och, när så är lämpligt, på bedömningar av kapaciteten, för att säkerställa evidensbaserad planering och långsiktig konkurrenskraft,

34. Europaparlamentet påpekar att ett bredare regionalt perspektiv på turism kan ge bättre koherens för transport- och turismplaneringen, minska den politiska fragmenteringen och främja mer rättvisa, integration och samarbete mellan områden med olika nivåer av turismintensitet. Parlamentet framhåller de lokala och regionala myndigheternas viktiga roll när det gäller att utforma strategier för hållbar turism, utveckla tematiska kulturvägar, främja den lokala identiteten, skydda det kulturella och immateriella arvet och stödja lokalt ledda turisminitiativ. Parlamentet understryker samtidigt vikten av att integrera turismen med regionala strategier för återindustrialisering och smart specialisering och se till att turismen stöder och kompletterar en diversifierad produktionsbas i stället för att ersätta den.

35. Europaparlamentet framhåller den särskilda sårbarheten på turistintensiva resmål, där de bofasta trängs undan, infrastrukturen överbelastas, miljön påverkas allt mer och hoten mot den lokala livsstilen och det lokala kulturarvet blir allt allvarligare. Parlamentet uppmuntrar till ökad synlighet för mindre besökta regioner och utveckling av regionala turistnav som bygger på kulturarv, gastronomi, natur och lokal kulturverksamhet, i syfte att stärka den lokala spetskompetensen och främja en modell för hållbar tillväxt som erbjuder annat än ett överexploaterat utbud med sol och bad. Parlamentet uppmanar dessutom med kraft kommissionen och medlemsstaterna att finansiera initiativ som syftar till att blåsa nytt

liv i historiska byar och främja traditionella lokala produkter, inbegripet utveckling av gröna vägar och andra naturleder och inrättande av en märkning för platser som erbjuder enastående landsbygds- och naturbaserad turism, liknande systemet med ”blå flagg” för stränder.

36. Europaparlamentet noterar att korta, utsläppssnåla och utsläppsfria resor stärker den regionala sammanhållningen genom att värdeutvecklingen stannar i närområdet och genom att man stärker turism som drivs av små och medelstora företag och är lokalt förankrad i inlandsområden och jordbruksområden. Parlamentet understryker närturismens bidrag till att minska trycket på överexploaterade resmål och upprätthålla ekonomisk verksamhet året runt, stabil sysselsättning och demografisk resiliens i glesbefolkade regioner. Parlamentet betonar behovet av att stärka korta turistkretslopp som kopplar samman besökare med mikroproducenter, såsom mikrobryggerier, mindre vinmakare, hantverkare och kulturföreningar. Parlamentet uppmuntrar i detta avseende inrättandet och erkännandet på EU-nivå av tematiska lokala nätverk för att främja det lokala och regionala arvet och stärka kulturturism och regenerativ turism. Parlamentet påpekar att interaktiva digitala verktyg och tematiska digitala plattformar, tematiska interaktiva kartor och evenemangskalendrar spelar en viktig roll för att öka synligheten och lyfta fram lokal spetskompetens.

37. Europaparlamentet framhåller sammanhållnings- och utvecklingsfondernas positiva roll för investeringar i turism, kultur och jordbruksbaserade livsmedel. Parlamentet noterar att regioner som använder dessa medel bör få hjälp med att anta turismmetoder som bygger på integrering av planering och genomförande. Parlamentet efterlyser ett starkare EU-stöd för lantgårdsturism och olika från jord till bord-initiativ som skapar genuina värdekedjor och autentiska turismupplevelser. Parlamentet understryker att dessa modeller stärker landsbygdsekonomierna, stöder lokala producenter, diversifierar turismutbudet och bidrar till hållbar turism av hög kvalitet i hela EU.

38. Europaparlamentet påpekar att idrott, aktiv turism och friluftsturism har potential att bidra till regional utveckling, främja en hälsosam livsstil och minska säsongsbundenheten, och efterlyser en mer systematisk integrering av idrottsinfrastruktur i turismstrategierna. Parlamentet framhåller samtidigt möjligheterna med turism inriktad på hälsa, spa och medicinska kurer, särskilt i ett samhälle med allt fler äldre, och efterlyser utveckling av kvalitetsstandarder och gränsöverskridande samarbete inom detta växande segment. Parlamentet betonar behovet av att öka medvetenheten om vikten av inkludering och tillgänglighet inom turismen, bredda utbudet och öka synligheten för tillgänglighetsanpassade turismtjänster och utveckla turismutbudet så att det gynnar både bofasta och besökare,

särskilt äldre och personer med funktionsnedsättning.

39. Europaparlamentet upprepar att hotell- och restaurangbranschen är en central pelare i Europas turismekosystem och kulturella struktur, med rötter i nära förbindelser med lokala små och medelstora företag, kulturinstitutioner och regionala arbetsmarknader, och framhåller den viktiga roll som Europas restauranger, kaféer och barer – främst mikroföretag och familjeföretag – spelar för att skapa sysselsättning på alla kompetensnivåer och bevara den lokala identiteten och kulturarvet. Parlamentet efterlyser en politik som stöder hotell- och restaurangföretag när det gäller att erbjuda gästupplevelser av hög kvalitet, stärka den kulturella dynamiken, förbättra kvaliteten på arbetstillfällena inom sektorn och skapa ett hållbart och långsiktigt värde för europeiska resmål.

40. Europaparlamentet välkomnar förordningen om korttidsuthyrning av boende[37], som ska tillämpas i alla medlemsstater från och med den 20 maj 2026, som ett steg i rätt riktning mot en effektivare resmålsförvaltning. Parlamentet uttrycker dock oro över den oreglerade ökningen av korttidsuthyrning och dess inverkan på boendesituationen, särskilt vad gäller överkomliga priser för bofasta och samhällsviktiga arbetstagare, den sociala sammanhållningen, inbegripet undanträngning av bofasta och olika samhällsgrupper från deras långvariga plats i det lokala livet och de lokala myndigheterna, samt utbudet av grundläggande tjänster i städerna, vilket direkt påverkar lokalbefolkningens liv. Parlamentet påminner om att Europeiska unionens domstol i sin dom i de förenade målen C-724/18 och C-727/18[38] slog fast att reglering av korttidsuthyrning på nationell, regional eller lokal nivå kan motiveras av ett legitimt allmänintresse, förutsatt att de åtgärder som antas är nödvändiga, lämpliga och proportionella. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att snabbt föreslå lagstiftning om att inrätta en konsekvent, datadriven och hållbar EU-ram för korttidsuthyrning, med standarder för tillhandahållande av tjänster, tydlig indelning av värdkategorier och möjligheter för medlemsstaterna, inbegripet regionala och lokala myndigheter, att vidta proportionella och evidensbaserade åtgärder, exempelvis begränsningar av antalet gästnätter, tillståndssystem, kompensationsåtgärder och zonindelning, dock utan att inkräkta på medlemsstaternas behörighet vad gäller bostadspolitik.

41. Europaparlamentet upprepar att turismen bör betraktas som en

---

37 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1028 av den 11 april 2024 om uppgiftsinsamling och uppgiftsdelning avseende korttidsuthyrning av boende och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (EUT L, 2024/1028, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj).

38 Domstolens dom av den 22 september 2020, Cali Apartments SCI och HX mot Procureur général près la cour d’appel de Paris och Ville de Paris, förenade mål C-724/18 och C-727/18, ECLI:EU:C:2020:743.

strategisk möjlighet som bygger på hållbar samexistens mellan besökare och bofasta. Parlamentet anser att korttidsuthyrning i dess ursprungliga form, där det finns en personlig koppling mellan värdar och gäster, kan stärka det lokala engagemanget i turismen och bidra till mer autentiska upplevelser. Parlamentet noterar att möjligheten att använda privatbostäder för turism kan ge familjer extra inkomster och bidra till att finansiera energieffektiva renoveringar. Parlamentet konstaterar dock att det som började som en modell för delningsekonomi i allt högre grad har utvecklats till en kommersialiserad bransch, nu till stor del dominerad av kommersiella värdar med flera boenden, som ofta bedriver verksamhet utan skyldigheter motsvarande dem som krävs av traditionella tillhandahållare av boende. Parlamentet efterlyser en tydlig åtskillnad mellan kommersiella och icke-kommersiella korttidsuthyrningar. Parlamentet understryker att alla regleringsåtgärder bör förbli proportionella, anpassas till lokala sammanhang och ta hänsyn till den lokala turistnäringen och lokalbefolkningen, samtidigt som medlemsstaterna, regionerna och de lokala myndigheterna ges flexibilitet att utforma och genomföra åtgärder som är anpassade till deras specifika lokala förhållanden och bostadsmarknader.

42. Europaparlamentet betonar behovet av robusta efterlevnadsmekanismer för att säkerställa att endast korttidsuthyrning som uppfyller kraven marknadsförs på digitala plattformar, med tanke på plattformarnas centrala roll på marknaden för korttidsuthyrning, och att verksamhet med olaglig korttidsuthyrning som identifierats av myndigheterna snabbt tas bort. Parlamentet understryker vidare att tydliga skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet för plattformar är avgörande, inbegripet verifiering av registreringsnummer, med stöd av förstärkta kontrollmekanismer för att förhindra bedrägliga eller ogiltiga registreringar, och av effektiva mekanismer för anmälan, åtgärder och avlägsnande för att säkerställa att ogiltiga erbjudanden om korttidsuthyrning snabbt tas bort. Parlamentet betonar att en ny lagstiftningsram också bör innehålla robusta mekanismer för att se till att nationella eller lokala regler om korttidsuthyrning faktiskt tillämpas och efterlevs, exempelvis begränsning av antalet gästnätter eller andra åtgärder såsom krav på bullerbegränsning.

43. Europaparlamentet påpekar i detta sammanhang att det turismrelaterade marknadstrycket, i kombination med ett otillräckligt utbud av rimligt prissatta bostäder och subventionerat boende, förvärrar bostadskrisen på resmål med vissa strukturella och geografiska begränsningar, såsom öar, de yttersta randområdena och vissa kustområden. Parlamentet efterlyser sammanhållningspolitiska åtgärder som är anpassade till dessa särskilda villkor, i linje med artiklarna 174 och 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

44. Europaparlamentet erkänner de nuvarande begränsningarna hos EU:s miljömärke Ecolabel. Parlamentet erkänner behovet av en enhetlig strategi för hållbarhetsmärkning inom den europeiska turismsektorn, som möjliggör inrättandet av en gemensam, transparent ram som blir en drivkraft för en hållbar utveckling, ömsesidigt lärande och kapacitetsuppbyggnad och som stärker konsumenternas förtroende och ökar konkurrenskraften, effektiviteten och synligheten för de europeiska turismföretagen och resmålen globalt, så att Europa blir en modell för hållbar turism världen över. Parlamentet betonar att harmonisering inte innebär att alla ska använda ett och samma intyg, utan att man ska ha en gemensam metod för att se över och fastställa tydliga standarder eller kriterier. Parlamentet understryker vikten av ackrediterad, oberoende tredjepartscertifiering för att säkerställa att hållbarhetspåståenden styrks, i linje med EU:s regelverk, inbegripet direktivet om konsumentmakt[39]. Parlamentet efterlyser med kraft en utvidgning av täckningen till ytterligare segment i värdekedjan för turism, inbegripet kryssningsföretag, researrangörer, affärs- och föreningsturism (möten, bonusresor, konferenser, mässor - MICE), attraktioner, mat- och dryckestjänster, destinationer och gemenskapsbyggande turism som involverar lokala invånare, för att stödja en hållbar omställning som vilar på en grundlig konsekvensbedömning och samråd med berörda parter. Parlamentet betonar samtidigt att en EU-omfattande hållbarhetsmärkning bör förbli frivillig, proportionell, kostnadseffektiv och enkel att ansöka om för små och medelstora företag och kompletteras med utbildning och ekonomiska incitament för att förhindra otillbörliga administrativa bördor för små turistföretag.

45. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja turismens omställning till en modell med cirkulär ekonomi genom att främja åtgärder som förbättrar vatten-, energi- och avfallshanteringseffektiviteten, hejdar överkonsumtionen, förhindrar försämring av livsmiljöer, skyddar den biologiska mångfalden och minimerar turistverksamhetens miljöavtryck på resmål, med vägledning av databaserat beslutsfattande. Parlamentet uppmanar samtidigt kommissionen att öka stödet till innovation för att minska matsvinnet och låta det återspeglas i relevanta program. Parlamentet efterlyser även främjande av korta leveranskedjor inom besöksnäringen genom att underlätta marknadstillträde för mikroföretag samt små och medelstora företag, inbegripet små jordbruk och hantverkare.

---

39 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 av den 28 februari 2024 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information (EUT L, 2024/825, 6.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/825/oj).

46. Europaparlamentet konstaterar att turismsektorn vidtar betydande åtgärder för att minska sitt miljöavtryck, bland annat genom att fasa ut vattenflaskor för engångsbruk, förbättra energieffektiv belysning och vattenbesparande system, förlänga livslängden för inredning genom reparation och återanvändning och minska matsvinnet, och en solid rättslig ram har skapats genom nyligen antagna EU-regelverk, såsom direktivet om plast för engångsbruk och förordningen om förpackningar och förpackningsavfall[40], som fortfarande håller på att genomföras. Parlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en studie för att kartlägga och bedöma luckorna i direktivet om plast för engångsbruk när det gäller turism och besöksbranschen och att föreslå åtgärder för att ta itu med dessa luckor, bland annat genom att ge stöd och incitament till branschen för genomförande, i syfte att, när så är möjligt, påskynda utfasningen av plast för engångsbruk inom EU:s turismsektor och besöksnäring, med en realistisk tidsplan för omställningen och med stöd av en konsekvensbedömning, vetenskapliga data och samråd med berörda parter, utan att oproportionerliga kostnader uppstår för mindre aktörer.

47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att övergå från reaktiv till proaktiv förvaltning av turismutveckling, med stöd av ökad datadelning, och att samla in, analysera och använda data för resmålsförvaltning och hållbarhetsrapportering, och betonar att en sådan omställning skulle bidra till att säkerställa en hållbar turism av hög kvalitet. Parlamentet betonar att ett samordnat datautbyte på alla nivåer möjliggör övervakning i realtid och intelligenta prognoser, vilket ger destinationerna möjlighet att hantera besöksflöden till kultur- och naturplatser, förhindra överbeläggning, hantera resurserna, stödja insatserna för att minska säsongsbundenheten och på ett flexibelt sätt anpassa sig till förändringar. Parlamentet betonar att den snabba utvecklingen av generativ AI riskerar att gynna stora och tekniskt avancerade aktörer på turistmarknaden, förvärra befintliga ojämlikheter och lämna många resmål och små och medelstora företag på efterkälken om stödet och kapacitetsuppbyggnaden inte håller jämna steg. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang kommissionen att tillhandahålla riktad finansiering och vägledning om finansieringsinstrument för små och medelstora företag för att främja användning av data, digitalisering och AI inom turismsektorn.

48. Europaparlamentet efterlyser ett systeminriktat synsätt när det gäller turism, genom att den fragmenterade marknads- eller produktbaserade logiken ersätts med integrerade styrningsmodeller.

---

40 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 av den 19 december 2024 om förpackningar och förpackningsavfall, om ändring av förordning (EU) 2019/1020 och direktiv (EU) 2019/904 och om upphävande av direktiv 94/62/EG (EUT L, 2025/40, 22.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj).

Parlamentet stöder inrättandet av ett heltäckande bedömningssystem som bland annat omfattar skapande av arbetstillfällen av hög kvalitet, anställningsvillkor, lokalsamhällets välbefinnande, resurseffektivitet, miljöförstöring och koldioxidutsläpp, på grundval av globalt godtagbara beräkningsmetoder, för att främja ett transparent beslutsfattande, vägleda ansvarsfulla investeringar och göra det möjligt att jämföra uppgifter mellan olika destinationer. Parlamentet välkomnar utvecklingen av globalt erkända och harmoniserade indikatorer för hållbar turism på destinationsnivå, och noterar att metoden testas av EU:s kompetenscentrum för att stödja datastyrning i smarta destinationer (D3HUB), med bidrag från 40 europeiska organisationer som förvaltar turistmål och det europeiska indikatorsystemet för turism (ETIS). Parlamentet insisterar på att en strategi på EU-nivå för indikatorer för hållbar turism bör vara helt förenlig med befintliga ramar, såsom den statistiska ramen för att mäta turismens hållbarhet eller den metodologiska ramen för satelliträkenskaper för turism, vilket möjliggör effektiv standardisering och fastställande av riktmärken och säkerställer förenklade rapporteringsprocesser som minskar den administrativa bördan för turistföretag.

49. Europaparlamentet betonar att datacentrerad flernivåstyrning är avgörande för att uppnå hållbarhet och effektivt hantera oförutsägbara kriser, såsom pandemier och andra hälsorelaterade kriser, geopolitiska chocker, extrema klimat- och naturhändelser, störningar som orsakats av människor eller teknik eller ekonomiska nedgångar, samt växande strukturella kriser såsom den demografiska nedgången, avfolkning och bostadskrisen. Parlamentet betonar behovet av att inkludera frakt- och logistikaspekter bland krisberedskapsverktygen, med tanke på deras avgörande roll för att säkra kontinuiteten i turismtjänsterna och leveranskedjorna. Parlamentet noterar med oro att intressenternas tvekan inför att dela data – med hänvisning till farhågor kring teknik, datasuveränitet, förtroende, juridiska risker och kostnader – bromsar utbyggnaden av det gemensamma europeiska dataområdet för turism. Parlamentet pekar på EU:s resultattavla för turism och D3HUB som starka exempel på hur aggregerade insikter på EU-nivå kan vägleda lokala åtgärder och upprätthålla turismens värdekedjor i osäkra tider. Parlamentet upprepar att dessa mekanismer säkerställer att organisationer som förvaltar turistmål och små och medelstora företag har förenklad tillgång till interoperabla data som underlag för evidensbaserat beslutsfattande, vilket stärker och värnar resiliensen i deras värdekedjor. Parlamentet framhåller dessutom D3HUB:s bidrag när det gäller att hjälpa turistmål att använda data på ett strategiskt sätt, och betonar att detta initiativ är avgörande för att stärka den databaserade styrningen och förbereda sektorn för den digitala omställningen, och uppmanar kommissionen att säkerställa dess kontinuitet efter 2026 i linje med EU:s strategiska mål.

50. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att utveckla en centraliserad plattform, baserad på verifierbara data, för att kartlägga större händelser i hela EU som kan utlösa lokala störningar, särskilt i sårbara regioner, och att inrätta en särskild europeisk krishanteringsmekanism för turism för att stärka beredskapen, krisförebyggandet och motståndskraften inför framtida kriser. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att komplettera mekanismen med avancerade krisberedskapsverktyg och åtgärder för snabba insatser, inbegripet system för tidig varning, beredskapsplanering, strategisk transportinfrastruktur och strategiska transportkorridorer samt riktat stöd genom flexibla förfaranden, för att stärka turismens motståndskraft och säkerhet.

51. Europaparlamentet konstaterar att teknik och miljömedvetenhet är drivkrafter för en omställning från passiv sightseeing till medvetna, personliga och ansvarsfulla upplevelser. Parlamentet påpekar att rekommendationssystem som tar fram förslag på resvägar har stor potential att främja lokalt ledd turism i ett lägre tempo, exempelvis cykling och vandring, som gynnar lokala små och medelstora företag, lokalbefolkningen, lokala producenter, inbegripet sådana som innehar geografiska beteckningar, samt den lokala kulturen och produktionen. Parlamentet insisterar dock på att sektorn, för att kunna utnyttja denna potential, måste integrera lokala aktörer och medborgare i turismens värdekedja tillsammans med stora företag, till exempel genom expertstöd för användning av digitala verktyg, inrättande av flerpartsråd, för samråd och rådgivning när det gäller tillstånd, mottagningskapacitet, begränsningar och planering, och diversifiering av utbudet för att minska marknads- och säsongsberoendet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja utbildningsinitiativ i skolor och bredare informationskampanjer för att öka medvetenheten om hållbara turismmetoder.

Forma framtidens turism med kompetens och kulturellt engagemang

52. Europaparlamentet betonar att en kompetent, högt värderad och skicklig arbetskraft är ryggraden i Europas turismekonomi. Parlamentet noterar att strukturella utmaningar, såsom låga löner inom vissa turismsektorer, informell sysselsättning, deltidsarbete och odeklarerat arbete, säsongsbundenhet, begränsad utbildning och ibland dåliga arbetsvillkor, fortsätter att vidmakthålla bristen på arbetskraft och kompetens inom turismen, vilket ytterligare förvärras av ihållande bristande jämställdhet, där kvinnor utgör majoriteten av arbetskraften inom turismen och dominerar inom lågavlönade, arbetsintensiva och tillfälliga jobb. Parlamentet konstaterar att det i vissa medlemsstater har gjorts framsteg för att förbättra arbetsvillkor, arbetstidsupplägg och löner, bland annat genom uppdaterade kollektivavtal efter covid19-pandemin. Parlamentet efterlyser dock ytterligare framsteg mot en

arbetsmarknad för turism som bygger på arbetstillfällen av hög kvalitet, rättvisa löner, tillförlitligt socialt skydd och sysselsättning året runt, även under lågsäsong. Parlamentet uppmärksammar samtidigt värdet av betald utbildning under arbetstid och vikten av att utvidga dessa möjligheter till säsongsarbetare under lågsäsong.

53. Europaparlamentet understryker den ständigt ökande efterfrågan på flexibel och kristålig arbetskraft med digital och grön kompetens för att kunna genomföra innovativa lösningar som förenar ekonomisk tillväxt med miljöansvar. Parlamentet betonar att den digitala och gröna omställningen erbjuder möjligheter att skapa bättre, säkrare och mer motståndskraftiga arbetstillfällen i turismens värdekedjor, och uppmanar till att dessa möjligheter utnyttjas fullt ut, bland annat genom samarbete med regionala och lokala myndigheter vid utformningen av specialiserade utbildningsprogram för yrkesverksamma inom turistnäringen.

54. Europaparlamentet efterlyser en samordnad EU-omfattande agenda för kompetensutveckling och omskolning av arbetskraften inom turistnäringen, i linje med kompetenspakten, för att ta itu med bristen på arbetskraft, förbättra arbetsvillkoren, övervinna hinder för rörlighet, reagera på föränderliga kompetenskrav och stärka sektorns långsiktiga attraktionskraft och konkurrenskraft, säkerställa ett varaktigt värde för europeiska resmål och främja den europeiska livsstilen. Parlamentet föreslår att ett kompetenskort för turism ska utformas i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och erkännas i alla medlemsstater och sektorer inom turismnäringen, för att dokumentera ackrediterad utbildning, kompetens, kvalifikationer och yrkeserfarenhet. Parlamentet föreslår att utbildningen ska tillhandahållas och samfinansieras via EU-program, exempelvis Europeiska socialfonden+, Erasmus+ och programmen för den inre marknaden och ett digitalt Europa.

55. Europaparlamentet understryker att kompetenshöjning och omskolning måste gå hand i hand med att alla roller värdesätts – från mänskliga kontakter, som är oumbärliga för att tillhandahålla högkvalitativa och kulturanpassade tjänster, till fysiskt krävande roller, som är av central betydelse för många turisttjänster – för att säkerställa att inga av dessa aspekter går förlorade när sektorn ställer om till mer digitalt baserade modeller. Parlamentet noterar att både mjuka färdigheter och fysiskt arbete fortfarande är undervärderade i ekonomiska och politiska termer och ofta saknar formellt erkännande, utbildning eller löner som är jämförbara med tekniska jobb eller arbetsledande roller. Parlamentet begär att dessa färdigheter och roller ska erkännas, värderas och belönas på lämpligt sätt, eftersom detta är avgörande för att höja kvaliteten i arbetet, främja jämställdhet och säkerställa att turismens mänskliga dimension erkänns fullt ut och främjas inom ramen för den europeiska turismmodellen.

56. Europaparlamentet uppmuntrar till ökat samarbete mellan turismföretag, utbildningsanordnare och offentliga myndigheter för att främja utbildningsprogram av hög kvalitet och lärlingsutbildning och för att möta framtida kompetensbehov. Parlamentet understryker vikten av riktade initiativ, såsom branschanpassade kursplaner, tydliga karriärvägar och mentorsprogram, som gör karriärer inom besöksnäringen mer attraktiva för ungdomar och bidrar till att bygga upp en starkare och mer kvalificerad arbetskraft inom sektorn. Parlamentet vidhåller att sådana initiativ måste leda till resultat i form av kvalitativ sysselsättning, inklusive långtidskontrakt, verkliga möjligheter till karriärutveckling och löneökningar.

57. Europaparlamentet understryker att kulturen, som är djupt inflätad i vårt sätt att leva, är grundläggande för Europas attraktionskraft inom turismen och våra nationella och europeiska identiteter. Parlamentet påminner om att denna kulturella struktur omfattar många olika faktorer, bland annat hållbara traditioner, arkeologiskt arv och lokala språk, vars bevarande återspeglar verklig respekt för regionala och nationella identiteter och lokalsamhällenas kontinuitet. Parlamentet välkomnar de ansträngningar som gjorts av vissa medlemsstater för att återföra kulturella verk och föremål till deras ursprungsplatser. Parlamentet framhåller att En kulturkompass för Europa, den nya strategiska ramen, är ett viktigt instrument för att stärka kulturdimensionen i EU:s politik. Parlamentet uppmanar kommissionen att, med tanke på EU:s varierade och mångsidiga turismutbud, sätta EU-incitament, såsom DiscoverEU, europeiska kulturhuvudstäder och det europeiska kulturarvsmärket, i förgrunden för främjandet av Destination Europa inom ramen för den nya strategin för hållbar turism.

58. Europaparlamentet lovordar professionella kulturarbetare, lokala organisationer och volontärer som spelar en viktig roll som förvaltare av Europas kulturarv och vars arbete sträcker sig från underhåll och bevarande av platser till kontakt med besökare genom utåtriktad verksamhet och guidning. Parlamentet framhåller deras roll när det gäller att stärka Europas särdrag och attraktionskraft som globalt turistmål. Parlamentet noterar att otrygga arbetsvillkor och otillräckliga löner ofta inte återspeglar värdet av dessa personers insatser för att värna och föra vidare Europas kulturarv, en situation som kan förvärras ytterligare av ett ökat konkurrenstryck från plattformsbaserade tjänster som pressar priserna på kulturella rundturer och guidetjänster genom att använda metoder med dricks och anslutningsavgifter.

59. Europaparlamentet erkänner det enastående engagemanget bland frivilliga som avsätter sin fritid, inklusive semesterdagar, åt att stödja kulturbevarandet i Europa. Parlamentet uppmanar kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna föreslå riktlinjer för att uppmuntra och göra det möjligt för enskilda

personer att delta i kulturellt volontärarbete, bland annat genom stödåtgärder som underlättar deltagande och främjar erkännandet av kulturvolontärer i hela EU. Parlamentet betonar att främjandet av kulturell volontärverksamhet stärker målen för Europaåret för kompetens och EU:s nuvarande program, såsom Erasmus+, genom att uppmuntra till lärande mellan generationerna, kunskapsutbyte och djupare kulturellt engagemang. Parlamentet betonar att professionalisering är det långsiktiga målet och efterlyser ett ”passion to profession”-system för att omvandla en hobby till ett jobb, som skulle möjliggöra utbildning, certifiering och skälig ersättning, med samfinansiering via Erasmus+, Kreativa Europa och ESF+, för att hjälpa personer som värnar vår identitet att bygga livskraftiga karriärer efter eget val. Parlamentet understryker att systemet bör förbli frivilligt, och att ledighet för kultursyften aldrig bör kopplas till yrkesmässiga åtaganden. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att främja frivilligarbete på sätt som berikar kulturlivet och kompletterar professionellt kulturarbete, snarare än att ersätta det.

60. Europaparlamentet betonar vikten av att se till att EU-finansiering görs tillgänglig för immateriellt kulturarv inom ramen för nästa fleråriga budgetram för att ge direkt stöd till initiativ som värnar och lyfter fram kulturella traditioner – från maritima och nautiska aktiviteter, som segling, till lokala språk och hantverk, inbegripet geografiska beteckningar – för att säkerställa att de förs vidare mellan generationerna och stärka samhällets engagemang för hållbar och ansvarsfull turism. Parlamentet understryker vikten av att säkerställa ett rättvist erkännande för dem som investerar i kulturarv och färdigheter, och lyfter fram behovet av att inkludera initiativ för ursprungsbaserad och lokalt ledd turism som bevarar förfäders kunskap, skyddar den biologiska mångfalden och främjar autentiska, kulturellt respektfulla upplevelser som upprätthåller lokala försörjningsmöjligheter. Parlamentet begär vidare att EU-finansiering ska stödja de producentgrupper som arbetar för att erhålla en geografisk beteckning i enlighet med förordning (EU) 2023/2411[41], som är ett viktigt verktyg för att uppvärdera traditionellt regionalt hantverkskunnande.

61. Europaparlamentet betonar att finansierade projekt bör främja kunskapsöverföring mellan områden och sektorer och utnyttja turismens strategiska potential för att skydda det immateriella arvet och öka dess sociala och ekonomiska fördelar för lokalsamhällena, med en jämnare territoriell spridning och rättvisare fördelning av värde i hela turismvärdekedjan. Parlamentet påpekar vidare att

---

41 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2411 av den 18 oktober 2023 om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter och om ändring av förordningarna (EU) 2017/1001 och (EU) 2019/1753 (EUT L, 2023/2411, 27.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj).

finansieringen bör prioritera projekt som främjar territoriell sammanhållning, särskilt i regioner där det immateriella arvet är mest hotat och där kulturturism kan främja lokal utveckling och bidra till att befolkningen stannar kvar. Parlamentet understryker offentlig-privata partnerskaps roll för att stärka turismens förmåga att värna, främja och stärka kulturarvet, och efterlyser ett djupare samarbete mellan myndigheter, branschen och samhällsaktörer för att maximera hållbara resultat.

62. Europaparlamentet efterlyser en årlig rapportering till parlamentet om framstegen på vägen mot hållbar turism, med utgångspunkt i den operativa utbyggnaden av EU:s resultattavla för turism och mätbara indikatorer som omfattar miljö, konnektivitet, infrastrukturberedskap, sysselsättning av god kvalitet och lokalsamhällets välbefinnande, som kan ligga till grund för finansieringsbeslut och framtida reformer.

°

° °

63. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.